KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, 4.3.2009
KOM(2009) 114 wersja ostateczna

KOMUNIKAT NA WIOSENNY SZCZYT RADY EUROPEJSKIEJ

Realizacja europejskiego planu naprawy

CZĘŚĆ 1

KOMUNIKAT NA WIOSENNY SZCZYT RADY EUROPEJSKIEJ

Realizacja europejskiego planu naprawy

1. WPROWADZENIE

W ciągu ostatnich sześciu miesięcy Europa znalazła się pod bezprecedensową presją wskutek światowego kryzysu gospodarczego. Odpowiedź UE była sprawdzianem dla naszej odporności oraz tempa naszych reakcji. Sytuacja ta stworzyła także wyzwania dla koordynacji działań i zwiększyła potrzebę solidarności między 27 państwami członkowskimi. Minionej jesieni UE podjęła działania niezbędne w celu zapobieżenia załamaniu się rynków finansowych. W grudniu UE zdecydowała o wdrożeniu europejskiego planu naprawy gospodarczej w celu powstrzymania tempa spowolnienia i stworzenia warunków do ponownego ożywienia gospodarczego. Zarówno Komisja, jak i państwa członkowskie w pozytywny sposób zareagowały na potrzebę podjęcia działań w celu pokonania kryzysu i przygotowania się do okresu odnowy gospodarczej.

Na obecnym etapie, kiedy rozpoczyna się wdrażanie tych działań, odczuwana jest potrzeba zwiększenia koordynacji, która umożliwi zmaksymalizowanie pozytywnego oddziaływania tych środków w wymiarze transgranicznym. Celem niniejszego komunikatu jest określenie kolejnych kroków na drodze do pokonania kryzysu i pobudzenia ożywienia gospodarczego w UE. W komunikacie zawarto ambitny program reformy sektora finansowego, przegląd środków podejmowanych w celu podtrzymania popytu, zwiększenia inwestycji oraz utrzymania bądź stworzenia nowych miejsc pracy; zaprezentowano w nim także proces przygotowania europejskiego szczytu w sprawie zatrudnienia, który odbędzie się w maju. Ponadto w komunikacie przedstawiono wewnętrzne starania UE w szerszym kontekście, a mianowicie w kontekście zbliżającego się szczytu grupy G-20, podczas którego UE powinna zaprezentować swój ambitny plan zreformowania międzynarodowego systemu ładu finansowego.

Wraz z utrzymującym się kryzysem światowej gospodarki następuje spadek popytu oraz redukcja miejsc pracy; następstwa są odczuwane przez przedsiębiorstwa, rodziny i społeczności na całym obszarze UE. Zaufanie do sektora finansowego jest w dalszym ciągu ograniczone. Ujawniają się nowe słabe strony systemu, które wymagają skoordynowanej reakcji. Uzdrowienie sektora bankowego jest niezbędnym warunkiem dla przywrócenia normalnych warunków udzielania kredytów. Niezbędna jest zdecydowana mobilizacja wysiłków, naprawa gospodarcza zajmie bowiem dużo czasu.

Stabilizacja rynków finansowych, która zmniejszyłaby skutki zapaści kredytowej i przywróciłaby strumień kredytów udzielanych przedsiębiorstwom oraz gospodarstwom domowym, jeszcze nie nastąpiła. Z tych powodów UE musi utrzymywać tempo reformy sektora finansowego, wdrażając reformy uregulowań prawnych i starając się stworzyć system nadzoru, który lepiej odpowiadałby dzisiejszej – transgranicznej – rzeczywistości.

Tak długo jak kredyty będą udzielane w ograniczonym zakresie, starania o zwiększenie popytu oraz wzmocnienie zaufania konsumentów będą przynosić mierne efekty. Od momentu przyjęcia planu naprawy w grudniu ubiegłego roku rozpoczęło się wdrażanie pakietów uzgodnionych środków zachęty. Upłynie wprawdzie nieco czasu, zanim ich pozytywne skutki

zaczną być odczuwalne w systemie gospodarczym, jednak wysiłki podjęte w obszarze fiskalnym (ok. 3,3 % PKB UE czyli ponad 400 mld EUR) zaowocują nowymi inwestycjami, umożliwią udzielenie wsparcia pracownikom i ich rodzinom i wpłyną na zwiększenie popytu. Rozpoczynają się także działania, które są ukierunkowane na osiągnięcie celu długoterminowego – stworzenia konkurencyjnej i zrównoważonej gospodarki UE, zgodnie z założeniami strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dzięki temu UE nie tylko będzie w stanie sprostać bieżącemu spowolnieniu gospodarczemu, ale przygotuje się do wykorzystania przyszłych możliwości w możliwie najlepszy sposób.

Jednocześnie obserwowane są obszerne skutki kryzysu w sektorze zatrudnienia. Wymagane są odpowiednio ukierunkowane działania, zmierzające do ograniczenia trudności osób indywidualnych oraz zapobiegające utracie cennych kwalifikacji. Można i należy podjąć kroki zmierzające do utrzymania miejsc pracy w okresie kryzysu oraz wykorzystania kreatywnych rozwiązań pozwalających na realizację celu, jakim jest stworzenie siły roboczej o wysokich kwalifikacjach.

Obecny kryzys jest kryzysem globalnym i nie osiągniemy poprawy gospodarczej, jeżeli najważniejsi partnerzy na polu gospodarki światowej po raz kolejny nie podejmą działań na rzecz wspólnego wzrostu i wspólnej wymiany handlowej. Podjęte przez UE działania posłużyły jako inspiracja dla partnerów światowych i pomogły w osiągnięciu wspólnego stanowiska w sprawie niezbędnych kroków. Stanowisko to znajdzie swoje odzwierciedlenie w konkretnych działaniach podczas nadchodzącego spotkania grupy G-20 w Londynie.

Wraz z postępującym kryzysem coraz bardziej wyraźne stawało się znaczenie wymiaru, w jakim funkcjonuje UE. Jednolity rynek przez 15 ostatnich lat stanowił podstawę rozwoju gospodarczego UE, był siłą napędową wzrostu, dzięki której powstały miliony miejsc pracy, i która sprawiła, że Europa stała się bardziej konkurencyjna i bardziej wydajna. Ukształtował on bezprecedensowe współzależności, które oznaczają, że handlowcy, dostawcy, producenci oraz konsumenci są ze sobą powiązani jak nigdy przedtem. Wszystkie państwa członkowskie prowadzą ze sobą wymianę handlową w większym stopniu niż z resztą świata. Najlepszym zatem sposobem na wzmocnienie gospodarki jest współpraca podejmowana w oparciu o te współzależności, a także unikanie wszelkich prób sztucznego ograniczenia oddziaływania środków naprawczych.

W tym miejscu uwaga nasza skupia się na znaczeniu, jakie ma koordynacja. Istnieją wyraźne różnice między sytuacją społeczną i gospodarczą poszczególnych państw członkowskich, każde z nich dysponuje jednak szerokim zestawem narzędzi umożliwiających reakcję w ich specyficznych okolicznościach. Narzędzia te będą najskuteczniejsze wtedy, gdy państwa będą z nich korzystać w ramach jasnych warunków określonych przez UE. Krajowe działania podejmowane w celu zwiększenia popytu w jednym państwie członkowskim nierzadko będą miały na przykład pozytywne oddziaływanie na towary i usługi w innych państwach członkowskich i w ten sposób będą stanowić wkład w pozytywny strumień odnowy w Europie jako całości.

Gospodarka UE ma liczne mocne strony, których znaczenie jest długoterminowe. Utrzymując swoją silną pozycję na światowych rynkach eksportowych, UE pokazała, że jest konkurencyjna i może odnieść sukces w czasach globalizacji. UE dysponuje wysoko wykwalifikowaną siłą roboczą oraz modelami społecznymi, które sprawdzają się w okresie niezwykłej presji, i dzięki którym możliwa jest ochrona osób w najtrudniejszej sytuacji w naszym społeczeństwie. UE ma szczególnie dobrą pozycję, umożliwiająca jej przejście na gospodarkę niskoemisyjną i podjęcie technologicznego wyzwania, jakim jest rozwiązanie

problemu zmiany klimatu. Najlepszym sposobem dla Europy na wykorzystanie tych silnych stron i powstrzymanie kryzysu oraz powrót do okresu wzrostu gospodarczego jest wspólne podjęcie wiążących się z kryzysem wyzwań i pokonywanie ich w duchu solidarności.

2. PRZYWRÓCENIE ORAZ UTRZYMANIE STABILNEGO I WIARYGODNEGO SYSTEMU FINANSOWEGO

2.1. Przywrócenie zaufania i odbudowanie systemu udzielania kredytów

Stabilny sektor finansowy jest przesłanką niezbędną dla przeprowadzenia zrównoważonej naprawy gospodarczej. Skoordynowane działania podjęte przez państwa europejskie minionej jesieni, mające na celu dokapitalizowanie banków na terenie UE i udzielenie im gwarancji, zapobiegły załamaniu się europejskiego sektora bankowego i pomogły w przywróceniu stosunkowej płynności na rynkach międzybankowych.

Nadszedł obecnie czas na przejście w fazę monitorowania tych pakietów wsparcia rynku finansowego, tak by zapewnić ich skutecznie wdrażanie. Zarówno władze państwa pochodzenia instytucji finansowej, która prowadzi działalność również za granicą, jak i władze państwa przyjmującego tę instytucję, są wspólnie zainteresowane utrzymaniem stabilności makrofinansowej; jest to możliwe dzięki zapewnieniu finansowania oraz stabilności lokalnych systemów bankowych, a także przestrzeganiu zasady swobodnego przepływu kapitału.

Komisja przedstawiła już wnioski legislacyjne zmierzające do wprowadzenia lepszej ochrony osób deponujących środki w bankach, zwiększenia wiarygodności ratingów kredytowych, skierowania bodźców na rynki sekurytyzacyjne i zapewnienia solidnego funkcjonowania banków oraz firm ubezpieczeniowych. W szybkim trybie podjęto decyzje w sprawie zmian w zasadach rachunkowości; dzięki temu zarówno wobec europejskich instytucji finansowych, jak i ich międzynarodowych konkurentów, zastosowanie będą miały równe reguły. Środki te są elementami, które posłużą do zbudowania silniejszego, wiarygodniejszego systemu w przyszłości.

Jednak zaufanie wobec sektora bankowego w dalszym ciągu nie jest wysokie. Zarówno banki, jak i pozostałe podmioty finansowe cały czas znajdują się na etapie zmniejszania stosunku swojego zadłużenia do kapitału własnego i nie powróciły jeszcze do swoich tradycyjnych ról – czy to na rynkach hurtowych czy to na rynkach detalicznych. Utrzymują bardzo restrykcyjne podejście do udzielania kredytów. Priorytetem jest zatem przywrócenie dopływu strumienia kredytów do gospodarki realnej, co zapobiegnie dalszemu zmniejszeniu tempa wzrostu gospodarczego.

Nadszedł czas na podjęcie działań zmierzających do przerwania błędnego koła spadku zaufania oraz braku gotowości do udzielania kredytów. W niektórych przypadkach oznacza to, że należy podjąć działania bezpośrednio w obszarze aktywów wykazywanych w zestawieniach bilansowych banków, kończąc w ten sposób okres niepewności dotyczących wyceny oraz tego, gdzie w przyszłości wykazane zostaną straty. Aby możliwe było przywrócenie zaufania do sektora bankowego jako całości, wszystkie banki, które posiadają aktywa o obniżonej wartości, powinny ujawnić odpowiednim władzom ich wielkość.

Opierając się na wydanych już wskazówkach – dotyczących stosowania przepisów w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do środków pomocy mających na celu wsparcie

instytucji finansowych i ich dokapitalizowanie[1], Komisja wydała komunikat[2], który ma pomóc państwom członkowskim w opracowywaniu środków pomocy związanej z aktywami o obniżonej wartości. Proponowane opcje uwzględniają zakup przez państwo, gwarancje państwowe, porozumienie o wymianie lub porozumienie hybrydowe. Państwom członkowskim pozostawia się decyzję, czy powinny skorzystać z tych narzędzi oraz jak należy je opracować. Jednak istnienie w UE wspólnych i skoordynowanych warunków ramowych, opartych na zasadzie przejrzystości, ujawnienia informacji, wyceny oraz wspólnego udziału w kosztach jest niezbędne, jeżeli środki pomocy związanej z aktywami mają w jak największym stopniu przynieść oczekiwane skutki.

Warunki ramowe zagwarantują równe reguły gry dla wszystkich, ułatwiają przestrzeganie przepisów obowiązujących w dziedzinie pomocy państwa, ograniczą oddziaływanie na finanse publiczne oraz umożliwią przygotowanie do niezbędnej restrukturyzacji sektora. Komisja zaprezentuje wkrótce bardziej szczegółowe wskazówki, w których wyjaśni swoje podejście do oceny planów restrukturyzacji i planów zapewnienia rentowności poszczególnych banków, którą będzie przeprowadzać na mocy przepisów w dziedzinie pomocy państwa. W każdym przypadku Komisja będzie przeprowadzać osobną ocenę, uwzględniając łączną sumę pomocy otrzymanej w formie dokapitalizowania, gwarancji lub pomocy związanej z aktywami, dążąc do zapewnienia w ten sposób długoterminowej rentowności europejskiego sektora bankowego oraz przywrócenia normalnych warunków jego funkcjonowania.

W celu uzdrowienia warunków udzielania kredytów Europejski Bank Centralny (EBC) oraz pozostałe banki centralne dbają o zapewnienie znaczącej płynności. Dokonały już obniżenia stóp procentowych, a EBC poinformował, że dalsze obniżenie stóp jest niewykluczone. Można oczekiwać, że impuls fiskalny prowadzący do stworzenia zapotrzebowania na kredyty, spowoduje również wzrost zaufania banków i zwiększy ich gotowość do udzielania kredytów. W najbliższych miesiącach należy zatem bardzo ściśle monitorować strumień kredytów, aby mieć pewność, że obszerna interwencja władz publicznych w sektorze finansowym faktycznie przynosi ulgę europejskim gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom.

2.2. Bardziej odpowiedzialne i wiarygodne rynki finansowe w przyszłości

Kryzys ujawnił szereg konkretnych, niedopuszczalnych zagrożeń w obrębie ładu, w jakim funkcjonują obecnie europejskie i międzynarodowe rynki finansowe. W okresie poważnych trudności zagrożenia te okazały się faktem, a ponadto objęły swoim zasięgiem cały sektor. Bezprecedensowe środki, podejmowane w celu przywrócenia stabilności sektora, muszą zostać powiązane z solidną reformą w celu wyeliminowania słabych stron tego sektora, które już się przejawiły, a także określić potencjalne nowe zagrożenia w przyszłości i zapobiec ich wystąpieniu. Europejskie przedsiębiorstwa oraz mieszkańcy Europy muszą być w stanie okazać zaufanie instytucjom finansowym, jako godnym zaufania partnerom, którzy przełożą ich depozyty na inwestycje, które mają z kolei decydujące znaczenie dla długoterminowej, dobrej kondycji gospodarki. Istotne znaczenie dla przywrócenia zaufania klientów do bankowości detalicznej będzie miał nadzór rynku oraz egzekwowanie przestrzegania praktyk umownych i handlowych.

Na przestrzeni 2009 roku Komisja przedstawi wniosek w sprawie ambitnej reformy europejskiego systemu finansowego, której założenia przedstawiono poniżej, i której

---

[1] Dz.U. C 270 z 25.10.2008, s. 8 i Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2.

[2] C(2009) 1345 (dotychczas nieopublikowany)

szczegóły znajdują się w załączniku I. W ramach tej reformy zostanie wytyczony wyraźny kierunek, w którym powinna podążać UE, kierując procesem światowej przemiany i kształtując ten proces, w szczególności poprzez współpracę w ramach grupy G-20. Jednocześnie Komisja w dalszym ciągu będzie stosować warunki ramowe dotyczące pilnej pomocy na przetrwanie, jak również długoterminowego przywracania rentowności, przy zastosowaniu wydanych przez siebie wskazówek w dziedzinie pomocy państwa.

Reforma ma zagwarantować objęcie wszystkich istotnych podmiotów oraz wszystkich rodzajów instrumentów finansowych odpowiednimi uregulowaniami oraz odpowiednim nadzorem. U podstaw reformy leżą wartości takie jak odpowiedzialność, integralność, przejrzystość i spójność.

W listopadzie minionego roku Komisja zleciła grupie wysokiego szczebla, której przewodniczy Jacques De Larosière, opracowanie zaleceń dotyczących takiej reformy, przy szczególnym uwzględnieniu kwestii nadzoru. Komisja z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie, które przedstawiono w dniu 25 lutego 2009 r., i podziela stanowisko grupy w sprawie analizy przyczyn kryzysu finansowego. Trzydzieści jeden zaleceń grupy obejmuje obszerny zestaw konkretnych propozycji w zakresie działań regulacyjnych, nadzorczych oraz działań naprawczych o wymiarze światowym.

Wiele spośród tych zaleceń grupy, które dotyczą poprawy uregulowań prawnych, przyczynia się do coraz szerszego porozumienia co do obszarów, w których zmiany są konieczne, a jednocześnie jest odbiciem licznych kwestii poruszonych przez kluczowe podmioty, włącznie z Parlamentem Europejskim. Komisja podjęła już konkretne inicjatywy w obszarach takich jak agencje ratingowe; ubezpieczenia; zmiana wymogów kapitałowych określonych w umowie Basel II; produkty objęte sekurytyzacją; zasady rachunkowości związane z wyceną według wartości rynkowej oraz podjęcie kwestii procykliczności uregulowań prawnych. Sektor przystał na prośbę Komisji, aby przenieść swapy ryzyka kredytowego w związku z podmiotami europejskimi oraz indeksami podmiotów europejskich do centralnej platformy rozliczeniowej, która zostałaby stworzona w Europie do dnia 31 lipca 2009 r., w połączeniu z odpowiednimi przepisami i nadzorem. W pozostałych obszarach, takich jak uregulowania dotyczące funduszy hedgingowych oraz innych podmiotów inwestycyjnych niebędących bankami, przejrzystość rynków instrumentów pochodnych oraz zmiany zasad rachunkowości, Komisja przedstawi w nadchodzących miesiącach propozycje, które będą traktowane jako kwestie priorytetowe.

Szczególnie interesujące jest zalecenie grupy dotyczące konieczności opracowania ujednoliconego zestawu podstawowych norm stosowanych na całym obszarze UE. Należałoby określić i usunąć najistotniejsze różnice w ustawodawstwie poszczególnych krajów, związane z wprowadzeniem wyjątków, odstępstw, uzupełnień dokonanych na płaszczyźnie krajowej lub niejasności w stosowanych obecnie dyrektywach. Komisja podejmie zatem w tym kontekście nową, ważną inicjatywę. Ustalenia grupy dotyczące systemu sankcji również wskazują na potrzebę nowej inicjatywy w tym zakresie.

Jeżeli chodzi o obszar nadzoru, nadzór oparty na modelach krajowych nie nadąża za rzeczywistością rynkową, jako że coraz więcej banków oraz firm ubezpieczeniowych prowadzi działalność w różnych krajach. Komisja zaproponowała już powołanie kolegiów organów nadzoru, co przyczyniłoby się do usprawnienia współpracy organów nadzoru w przypadku banków i firm ubezpieczeniowych prowadzących działalność w różnych krajach. Znaczącym krokiem do przodu było skoordynowanie działań w ramach trzech komitetów europejskich organów nadzoru, jednak rozwiązanie to nie jest pozbawione ograniczeń. W celu poprawy skuteczności i efektywności działania komitetów Komisja zmieniła zakres ich

uprawnień, wprowadziła zasadę podejmowania decyzji w oparciu o większość kwalifikowaną oraz podejście „przestrzegaj lub wyjaśnij”. Wniosek o przyznanie komitetom większych środków na ich działania został już przedłożony władzy budżetowej.

W sprawozdaniu grupy pod przewodnictwem Jacquesa de Larosière zwrócono uwagę na istniejące luki w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, zarządzania w takich sytuacjach oraz rozwiązywania problemów z nich wynikających, spowodowane brakiem współpracy, koordynacji, spójności oraz zaufania pomiędzy organami nadzoru poszczególnych krajów. W przypadku przedsiębiorstw przestrzeganie zasad obowiązujących w licznych, różnych systemach wiąże się z dodatkowymi obciążeniami administracyjnymi i regulacyjnymi. Komisja podziela ustalenie grupy, że niedawne doświadczenia ujawniły istotne braki zarówno w sposobie, w jaki organy nadzoru postrzegają poszczególne sprawy, jak również w ich podejściu do systemu finansowego jako całości.

Jeżeli chodzi o nadzór ostrożnościowy w skali makro, Komisja z zadowoleniem przyjmuje w szczególności zaproponowaną przez grupę ideę powołania nowego organu europejskiego, pod auspicjami EBC, z udziałem Komisji oraz komitetów europejskich organów nadzoru; zadaniem tego organu byłoby gromadzenie i analizowanie informacji odnośnie do wszystkich zagrożeń dla sektora jako całości, a także wszystkich sektorów finansowych. Taki organ miałby bardzo dobrą pozycję, umożliwiającą określanie zagrożeń dla systemu na płaszczyźnie europejskiej oraz emitowanie ostrzeżeń o zagrożeniach. Zasadnicze znaczenie miałoby wprowadzenie narzędzi obowiązkowej kontroli i nadzoru, jak również możliwości zgłaszania odpowiednich kwestii w ramach światowych mechanizmów wczesnego ostrzegania.

Jeżeli chodzi o nadzorowanie poszczególnych przedsiębiorstw, grupa zaleciła powołanie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESNF). W pierwszej fazie umocniono by pozycję trzech komitetów europejskich organów nadzoru oraz krajowych organów nadzoru, a ponadto wprowadzony zostałby bardziej ujednolicony zestaw kompetencji nadzorczych i systemów sankcjonowania. W drugiej fazie komitety zostałyby przekształcone w organy realizujące określone zadania na płaszczyźnie europejskiej, a w zakresie codziennego nadzoru poszczególnych przedsiębiorstw organy te polegałyby na kolegiach organów nadzoru oraz krajowych organach nadzoru. Po trzech latach zostałby dokonany przegląd tej działalności i rozważono by potrzebę dalszej konsolidacji ESNF.

Komisja zgadza się z ustaleniami grupy, że struktura obecnych komitetów – których kompetencje dotarły do granic tego, co jest dopuszczalne prawnie – nie jest wystarczająca dla zapewnienia stabilności finansowej w UE oraz państwach członkowskich, oraz że jak najszybciej należy rozwiązać problem nieefektywnej struktury w jej obecnej formie. Komisja jest również zdania, że system, który na płaszczyźnie europejskiej łączy określone scentralizowane kompetencje, ma – przy utrzymaniu jasnych zadań dla krajowych organów nadzoru, będących najbliżej bieżącej działalności poszczególnych przedsiębiorstw – duże zalety.

Komisja uważa, że działania te są pilnie konieczne i złoży wniosek o przyspieszenie wprowadzenia ustaleń grupy w życie. Dzięki połączeniu obu zaproponowanych przez grupę faz postępowania możliwe powinno być szybsze przejście do zapewnienia zarówno jakości, jak i spójności nadzoru w Europie, a także przekształcenie trzech istniejących komitetów w organy funkcjonujące w ramach europejskiego systemu nadzoru finansowego. Należy sprawdzić możliwości połączenia jednego lub kilku takich organów, z uwzględnieniem konieczności zagwarantowania maksymalnej spójności nadzoru oraz zwiększenia spójności i współdziałania między ekspertami nadzoru bankowego, ubezpieczeniowego i rynkowego.

Władzom mogłyby zostać powierzone zadania związane z nadzorem i podejmowaniem ostatecznych decyzji w zakresie kolegiów organów nadzoru w związku z grupami transgranicznymi; zapewnieniem spójności oraz stosowania dobrych praktyk poprzez określanie wspólnych, wysokich standardów oraz udostępnianie wspólnych interpretacji wymagań dla działań nadzorczych; objęciem kluczowej roli w zakresie mechanizmów wczesnego ostrzegania oraz zarządzania w sytuacji kryzysowej, a także współpracą z organem powołanym w celu nadzorowania całej sytuacji.

Opierając się na zaleceniach grupy pod przewodnictwem Jacquesa de Larosière, Komisja podejmie działania mające na celu opracowania wniosków zmierzających do powołania nowego europejskiego systemu nadzoru finansowego. Uwzględniając opinie wyrażone przez państwa członkowskie, istniejące komitety, Parlament Europejski, Europejski Bank Centralny oraz pozostałe podmioty, Komisja przygotuje swoje wnioski w oparciu o ocenę skutków, zgodnie ze swoimi zasadami obowiązującymi w zakresie lepszych uregulowań prawnych.

Aby rynki finansowe w przyszłości były odpowiedzialne i wiarygodne, Komisja zaproponuje nowy, ambitny program reform, przewidujący realizację pięciu podstawowych celów:

(1) Zapewnienia UE **ram nadzorczych**, dzięki którym możliwe jest wczesne wykrywanie potencjalnych zagrożeń, pokonywanie ich zanim rozpocznie się ich oddziaływanie, a także sprostanie wyzwaniom, jakie wiążą się ze złożonymi, międzynarodowymi rynkami finansowymi. Do końca maja 2009 r. Komisja przedstawi **pakiet dotyczący europejskiego nadzoru finansowego**, w sprawie którego w czerwcu 2009 r. decyzję podejmie Rada Europejska. Jesienią zostaną dokonane zmiany legislacyjne, które spowodują wprowadzenie tych propozycji w życie; powinny zostać one przyjęte odpowiednio szybko, tak aby nowe ustalenia dotyczące nadzoru zaczęły obowiązywać w ciągu 2010 roku. Pakiet obejmie dwa elementy:

- w zakresie nadzoru ostrożnościowego w skali makro – środki zmierzające do powołania **europejskiego organu**, którego zadaniem będzie nadzorowanie **systemu finansowego jako całości**;

- w zakresie nadzoru ostrożnościowego w skali mikro – propozycje odnośnie do **struktury europejskiego systemu nadzoru finansowego**.

(2) Zapełnienia luk, czyli doprecyzowywania tych **przepisów** europejskich lub krajowych, które są niewystarczające lub niekompletne, w oparciu o zasadę „bezpieczeństwo przede wszystkim”. Komisja zaproponuje:

- obszerny instrument legislacyjny, gwarantujący wprowadzenie wspólnych norm regulacyjnych i nadzorczych dla **funduszy hedgingowych, funduszy *private equity*** oraz wszystkich pozostałych podmiotów na rynku istotnych dla funkcjonowania systemu (kwiecień 2009 r.);

- białą księgę w sprawie **narzędzi wczesnej interwencji** w celu zapobiegania kryzysom (czerwiec 2009 r.);

- w oparciu o sprawozdanie w sprawie **produktów pochodnych** oraz innych produktów o złożonej strukturze (czerwiec 2009 r.) – odpowiednie inicjatywy służące zwiększeniu przejrzystości i zagwarantowaniu stabilności finansowej;

- wnioski legislacyjne zmierzające do podniesienia jakości i zwiększenia ilości

kapitału ostrożnościowego banków z przeznaczeniem na działalność w ramach portfela handlowego oraz podjęcie kwestii złożonej sekurytyzacji (czerwiec 2009 r.), a także rozwiązania problemów zagrożeń płynności i ograniczania nadmiernego zadłużenia (jesień 2009 r.);

– kroczący program działań na rzecz **ujednolicenia zasad nadzoru** (rozpoczęcie programu w 2009 r.).

(3) Aby **inwestorzy** europejscy, **konsumenci oraz małe i średnie przedsiębiorstwa mogły być spokojne** o swoje oszczędności, dostęp do kredytów oraz o swoje prawa w odniesieniu do produktów finansowych, Komisja zaproponuje:

– komunikat w sprawie **detalicznych produktów inwestycyjnych**, w celu wzmocnienie skuteczności zabezpieczeń marketingowych (kwiecień 2009 r.);

– dalsze działania na rzecz zwiększenia ochrony **deponentów, inwestorów oraz posiadaczy polis ubezpieczeniowych** (jesień 2009 r.);

– środki dotyczące **odpowiedzialnego udzielania kredytów** oraz ich zaciągania (jesień 2009 r.).

(4) **Poprawy zarządzania ryzykiem** w przedsiębiorstwach finansowych oraz dostosowania **bodźców płacowych** do zrównoważonych osiągnięć. W tym celu Komisja:

– rozszerzy wydane przez nią w 2004 r. **zalecenia w sprawie systemu wynagrodzeń dyrektorów** (kwiecień 2009 r.);

– przedstawi nowe zalecenia w sprawie **wynagrodzeń w sektorze usług finansowych** (kwiecień 2009 r.), a następnie wnioski legislacyjne zmierzające do ujęcia systemów wynagrodzenia w zakresie kompetencji nadzoru ostrożnościowego (jesień 2009 r.).

(5) Zapewnienia **bardziej skutecznych sankcji** skierowanych przeciwko niewłaściwej działalności rynkowej. W tym celu Komisja zamierza:

– dokonać przeglądu **dyrektywy w sprawie nadużyć na rynku** (jesień 2009 r.)

– złożyć propozycje dotyczące możliwości zaostrzenia **sankcji** w sposób sharmonizowany oraz ich lepszego egzekwowania (jesień 2009 r.).

Komisja zachęca do tego, aby przed szczytem państw grupy G-20 – podczas wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej – dokonano zatwierdzenia tej reformy. Będzie to dowodem chęci i zaangażowania Unii Europejskiej w podjęcie ambitnych działań na rzecz wdrożenia planu działań sformułowanego podczas szczytu grupy G-20 w Waszyngtonie. Wzywa się Parlament Europejski oraz Radę do priorytetowego potraktowania przyszłych wniosków Komisji.

3. WSPARCIE GOSPODARKI REALNEJ

Światowa gospodarka jest w recesji, która jest najpoważniejszą recesją od dziesiątków lat. W szybkim tempie następuje spadek obrotów w handlu światowym. Pod koniec 2008 r. nastąpił

szybki spadek produkcji przemysłowej. Zarówno Stany Zjednoczone, jak i Japonia doświadczyły znaczącego spadku PKB, zaś Chiny odnotowały najniższą stopę rocznego wzrostu od 2001 r., co stanowi odzwierciedlenie znaczącego spadku obrotów w handlu światowym.

Gospodarka UE nie była w stanie uniknąć tego światowego spowolnienia. Zarówno strefa euro, jak i UE doświadczają obecnie poważnej recesji. Szczególnie poważnie ucierpiały produkcja i budownictwo; szacuje się, że straty w tych sektorach wyniosły około 150 mld EUR w stosunku rocznym. W samym tylko sektorze motoryzacyjnym odnotowano spadek o 32,3 %, co doprowadziło do pogorszenia sytuacji w wielu innych sektorach. Eksport produkcji UE do krajów trzecich spadł o 5,8 % w listopadzie / grudniu 2008 r., zaś obroty w handlu wewnętrznym UE były o 13,7 % niższe niż w roku ubiegłym.

W 2009 r. przewiduje się wprawdzie spadek realnego PKB o niemal 2 %[3], jednak potem w powinien on stopniowo rosnąć i osiągnąć poziom około ½ % w 2010 r. Wzrost ten będzie po części wynikiem środków stosowanych w ramach europejskiego planu naprawy gospodarczej (EPNG) na płaszczyźnie europejskiej oraz w poszczególnych państwach członkowskich.

3.1. Wdrażanie europejskiego planu naprawy gospodarczej

W oparciu o wnioski Komisji w grudniu 2008 r. uzgodniono ambitny europejski plan naprawy gospodarczej (EPNG). U jego źródeł leżą połączone wysiłki, zmierzające do zapewnienia europejskiej gospodarce bezpośredniego impulsu fiskalnego; przedsięwzięcie to zostało jednocześnie zaprojektowane w celu wzmocnienia europejskiej gospodarki, tak aby była ona w stanie sprostać długofalowym wyzwaniom, jakie pojawią się w przyszłości. W planie uznano fakt, że spadek popytu wewnętrznego powoduje, że wydatki publiczne w perspektywie krótkoterminowej dodatkowo zyskują na znaczeniu.

Pełne oddziaływanie planu będzie widoczne dopiero w nadchodzących miesiącach, jednak pierwsze oznaki są pozytywne – zarówno w kontekście rozmiaru zastosowanych bodźców, jak i kierunku podjętych reform. Większość państw członkowskich przyjęła środki polegające na wprowadzeniu bodźców fiskalnych lub zapowiedziała ich wprowadzenie. Na przestrzeni 2009 r. oraz 2010 r. polityka fiskalna będzie dla gospodarki źródłem wsparcia rzędu 3,3 % PKB, co stanowi równowartość ponad 400 mld EUR. Jest to pomoc o dużym potencjale do wykorzystania w obszarze wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy na terenie UE.

Ogromna część tego wsparcia wynika z funkcjonowania automatycznych stabilizatorów, które są w UE szczególnie silne. Źródłem wsparcia są również opracowane według własnego uznania przez poszczególne państwa członkowskie pakiety bodźców fiskalnych, do stworzenia których wezwano w planie. Rząd wielkości wsparcia to 1,2 % PKB, choć jego skala różni się w zależności od dostępnego w poszczególnych państwach pola do działań fiskalnych. Ze środków UE udostępniono dalszą kwotę w wysokości 30 mld EUR czyli 0,3 % PKB[4]. Komisja zaproponowała ukierunkowane inwestycje rzędu 5 mld EUR, które umożliwią podjęcie wyzwań w obszarze bezpieczeństwa energetycznego oraz zagwarantowanie społecznościom wiejskim dostępu do szybkiego Internetu, a także dodatkowe zaliczki wypłacane w ramach polityki spójności, opiewające na 11 mld EUR, z czego 7 mld EUR przeznaczone zostałoby dla nowych państw członkowskich. Ponadto Europejski Bank

---

[3] Zgodnie ze styczniową prognozą Komisji.

[4] Liczba ta uwzględnia liczne nowe partnerstwa publiczno-prywatne.

Inwestycyjny (EBI) zwiększył swoje możliwości udzielania kredytów małym i średnim przedsiębiorstwom o 15 mld EUR.

Państwa członkowskie w większości podejmują środki odpowiednio ukierunkowane na stymulację popytu: udzielają wsparcia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom, wspierają zatrudnienie, bezpośrednio zwiększają popyt za pośrednictwem inwestycji publicznych oraz modernizacji infrastruktury (szczegóły w załączniku II). Większość z tych środków jest zgodna z długoterminowymi celami, zdefiniowanymi w ramach zaleceń indywidualnych dla poszczególnych państw w strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, takimi jak stworzenie europejskiej bazy wiedzy, zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego oraz przystosowanie się do gospodarki niskoemisyjnej.

Zasadnicze znaczenie będzie miało szybkie i skuteczne wdrożenie tych środków; konieczne będzie ponadto ich uzupełnienie działaniami na rzecz poprawy warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Dążąc do przejścia na gospodarkę opartą na wiedzy oraz technologiach niskoemisyjnych, UE jest pod każdym względem zainteresowana utrzymaniem silnej i konkurencyjnej bazy produkcyjnej. Biorąc pod uwagę złożoną naturę współczesnej produkcji przemysłowej, a także ekonomię skali i możliwości dywersyfikacji, jakie oferuje jednolity rynek, UE opracowała w minionych latach politykę horyzontalnego wsparcia dla przemysłu. Oznacza to, że działania w obszarze badań naukowych i rozwoju, innowacji, nowych technologii oraz technologii dotyczących środowiska naturalnego, a także szkolenia mogą być finansowane jako środki wsparcia i rozwoju – zarówno na płaszczyźnie UE, jak i poszczególnych państw członkowskich. Te horyzontalne środki mogą być wdrażane w różnych sektorach gospodarki UE; dowodzą tego warunki ramowe UE dla przemysłu motoryzacyjnego, wydane przez Komisję w dniu 25 lutego[5].

Ze względu na ogromny wkład małych i średnich przedsiębiorstw w poziom zatrudnienia w UE, państwa członkowskie priorytetowo traktują ich potrzeby. Zachęca się państwa do przyspieszenia prac zmierzających do wdrożenia programu *Small Business Act*. Komisja przedstawi niedługo wniosek legislacyjny, którego celem będzie skuteczniejsze rozwiązywanie kwestii spóźnionych płatności. Ponadto w pełni należy wykorzystać potencjał lepszych uregulowań prawnych, zwłaszcza poprzez ograniczanie obciążeń administracyjnych.

Całkowicie zgodne z celami europejskiego planu naprawy gospodarczej są działania zmierzające do podnoszenia kwalifikacji, pobudzenia inwestycji w sektorze badań, promowania warunków sprzyjających innowacyjnym przedsięwzięciom, rozpowszechniania dostępu do szybkiego Internetu, odnowienia istniejącej infrastruktury w obszarze transportu i energii – również przy zwiększonym udziale partnerstw publiczno-prywatnych, zwiększenia wydajności energetycznej oraz wykorzystania energii odnawialnej. Działania te ulegną przyspieszeniu dzięki szybkiemu przyjęciu zaproponowanych zmian w przepisach dotyczących polityki spójności. Zachęca się państwa członkowskie do pełnego wykorzystywania możliwości oferowanych przez wymienione zmiany, co przyspieszy podejmowanie kluczowych inwestycji.

Decydujące będzie zrozumienie długoterminowych skutków, jakie kryzys będzie miał w obszarze finansów publicznych, oraz zarządzanie tymi skutkami, a także zarządzanie konsekwencjami dla systemu emerytalnego i systemu służby zdrowia. Kiedy tylko warunki ekonomiczne na to pozwolą, deficyty budżetowe powinny ponownie osiągnąć stan, jaki jest

---

[5] C (2009) 104 z 25.2.2009.

niezbędny do zagwarantowania długoterminowej stabilności finansów publicznych – zwłaszcza biorąc pod uwagę koszty, które będą powstawać w przyszłości w związku ze starzeniem się społeczeństwa. W ramach paktu stabilności i rozwoju należy zagwarantować długoterminową równowagę.

Niektóre państwa członkowskie pracują obecnie nad ograniczeniem deficytu budżetowego, co ma zmniejszyć ich uzależnienie od zewnętrznego strumienia kredytów. We właściwym czasie udzielono pomocy Węgrom oraz Łotwie, a następnie zwiększono możliwości wsparcia w perspektywie średnioterminowej bilansów płatniczych państw pozostających poza strefą euro.

W czasie obecnego kryzysu europejski plan naprawy gospodarczej stanowi część strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W ramach tego planu zagwarantowano właściwą równowagę, umożliwiającą skorelowanie bezpośrednich bodźców z dłuższą perspektywą, jaką należy zachować. Wychodząc z kryzysu Europa powinna być lepiej przygotowana do podejmowania wyzwań związanych z gospodarką światową, która zmierza w kierunku technologii niskoemisyjnych oraz działań innowacyjnych.

Komisja będzie wspólnie z państwami członkowskimi ściśle monitorować oddziaływanie podjętych środków i złoży sprawozdania w sprawie poczynionych postępów przed czerwcowym posiedzeniem Rady Europejskiej.

3.2. Jednolity rynek jako dźwignia odnowy gospodarczej

Dla skutecznej odnowy gospodarczej w Europie znaczenie będzie miała nasza zdolność do jak najlepszego wykorzystania możliwości rynku wewnętrznego oraz rynku światowego. Jednolity rynek był siłą napędową dobrobytu gospodarczego i społecznego, a także źródłem tworzenia miejsc pracy na terenie UE[6]. Oferuje on ekonomię skali, umożliwia czerpanie korzyści z efektywności i jest szansą na wykorzystanie silnych stron UE. Może posłużyć jako jeden z kluczowych trybów napędzających odnowę gospodarczą, pod warunkiem ścisłej koordynacji na płaszczyźnie europejskiej.

Pomagając w skoordynowaniu reakcji na kryzys, Komisja zagwarantowała, że opracowując środki wspierające popyt, państwa członkowskie będą mogły w pełni korzystać z elastyczności, która jest możliwa dzięki obowiązującym przepisom wspólnotowym. Skorzystanie z przyspieszonej procedury zamówień publicznych oznacza, że umowy na inwestycje publiczne mogą zostać zawarte w ciągu jednego miesiąca. Tymczasowe ramy prawne obowiązujące w zakresie pomocy państwa pomagają przedsiębiorstwom uzyskać dostęp do środków finansowych w sytuacji, gdy banki wprowadziły restrykcyjne zasady udzielania kredytów. W przypadkach, w których ze względu na kryzys finansowy niemożliwe jest ubezpieczenie kredytów eksportowych przez sektor prywatny, państwa członkowskie mogą zapewnić dodatkowe ubezpieczenie kredytów eksportowych za pośrednictwem podmiotów publicznych.

Jednocześnie UE musi w dalszym ciągu kontynuować swoje działania na rzecz poprawy otoczenia biznesu, aby udzielić wsparcia małym i średnim przedsiębiorstwom, które w okresie odnowy gospodarczej prawdopodobnie obejmą rolę wiodącą. Komisja zaprezentowała niedawno propozycje, zmierzające do ograniczenia obowiązków w zakresie rachunkowości

---

[6] Dzięki rynkowi wewnętrznemu dobrobyt UE wzrósł o 2,15% PKB EU w porównaniu rocznym, zaś w latach 1992-2006 powstało 2,75 miliona dodatkowych miejsc pracy. W latach 1995-2005 handel wewnętrzny w UE wzrósł w stosunku do PKB o 30%.

nałożonych na mikroprzedsiębiorstwa; potencjalne oszczędności dla tych przedsiębiorstw w wyniku tych propozycji szacuje się na około 6 mld EUR[7], Komisja będzie w dalszym ciągu oceniać obciążenia związane z nowymi inicjatywami. Kolejnym środkiem umożliwiającym promowanie nowej działalności gospodarczej oraz możliwości zatrudnienia będzie terminowa transpozycja dyrektywy o usługach, która nastąpi w tym roku.

Podtrzymywanie korzyści płynących z jednolitego rynku i promowanie tych samych wartości poza Europą umożliwi UE powrót na ścieżkę wzrostu gospodarczego. Protekcjonizm i ponowne skierowanie się ku rynkom krajowym może prowadzić jedynie do stagnacji, głębszej i dłuższej recesji oraz utraty dobrobytu.

Działania państw członkowskich podejmowane w odpowiedzi na kryzys muszą uwzględniać aspekt jednolitego rynku. Większość państw członkowskich, a być może nawet wszystkie państwa, podejmą działania interwencyjne, zmierzające do udzielenia w okresie kryzysu wsparcia przedsiębiorstwom prowadzącym działalność gospodarczą na ich terytorium. Najlepszym sposobem na zapewnienie skuteczności tych działań jest inteligentne wykorzystanie krajowych metod wsparcia przy uwzględnieniu europejskiego kontekstu.

Środki podejmowane na płaszczyźnie krajowej mogą być najskuteczniejsze wtedy, gdy państwa członkowskie działają ze świadomością tego, że funkcjonują w ramach jednolitego rynku. Współpracując z państwami członkowskimi, Komisja jest gotowa na bieżąco wspierać państwa członkowskie w opracowywaniu i wdrażaniu poszczególnych środków, promując wymianę dobrych praktyk oraz wymianę doświadczeń politycznych. Taka koordynacja zagwarantuje maksymalizację pozytywnych efektów. Powinna ona obejmować wymianę informacji dotyczących podjętych środków, a także wspólną ocenę oddziaływania tych środków. W załączniku III znajdują się dalsze wskazówki odnośnie do tego, w jaki sposób państwa członkowskie mogą opracowywać środki naprawcze tak, aby zagwarantować ich zgodność z najistotniejszymi przepisami Wspólnoty.

3.3. Odnowienie gospodarki europejskiej po zakończeniu kryzysu

Nie ma wątpliwości co do rzeczywistych trudności, z jakimi borykają się europejskie gospodarstwa domowe oraz przedsiębiorstwa w wyniku tego podwójnego – finansowego i gospodarczego – kryzysu. Powrót do zdrowej gospodarki będzie przebiegać stopniowo i wymagać będzie poważnej mobilizacji wysiłków wszystkich zaangażowanych stron, tak aby możliwe było przyspieszenie wdrożenia reform strukturalnych określonych w strategii lizbońskiej. Sumując nasze wysiłki i czyniąc możliwie największy użytek z naszej przewagi konkurencyjnej, a szczególnie naszego jednolitego rynku, możemy zagwarantować szybsze wyjście Europy z okresu obecnej recesji.

Gdy skupimy się na naszych wspólnych zasadach oraz naszych celach długoterminowej polityki, zagwarantujemy, że podejmowane przez nas środki w celu pokonania obecnego kryzysu, przygotują nas do płynnego przejścia do europejskiej gospodarki przyszłości. W szczególności powinniśmy utrzymać tempo naszych wysiłków zmierzających do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną: kiedy rozpocznie się koniunktura, rynkami wiodącymi będą rynki technologii i produktów proekologicznych. Musimy uruchomić obecnie prace zmierzające do tego, aby wraz z naprawą gospodarczą dokonać naprawy struktur, w ramach których funkcjonujemy: przedsiębiorstwa dokonają restrukturyzacji, niektóre dokonają dywersyfikacji, a niektóre być może znikną z rynku. Ostrożnego zarządzania będzie wymagał

---

[7] COM(2009) 83 z 26.2.2009.

proces zwracania znacjonalizowanych przedsiębiorstw w ręce właścicieli prywatnych właścicieli, a także ogólnie zmniejszenia poziomu interwencji państwowych w gospodarkach poszczególnych państw do bardziej normalnych rozmiarów. Polityka konkurencji, realizowana przez Wspólnotę, może stanowić wsparcie tego niezmiernie istotnego procesu, oferując rozwiązania dostępne, skuteczne i innowacyjne.

To, czego nauczył nas kryzys, należy uwzględnić podczas odnawiania europejskiego programu reform strukturalnych. Komisja, wyciągając wnioski z niedawnych doświadczeń, zamierza zapoczątkować debatę dotyczącą zintegrowanych wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia określonych w ramach strategii lizbońskiej, które określają kierunek działań podejmowanych przez państwa członkowskie i Wspólnotę w celu przygotowania ich właściwych programów reform strukturalnych.

Komisja będzie ściśle współpracować z państwami członkowskimi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w strategię lizbońską w celu uwzględnienia wyniku tej debaty w projekcie strategii lizbońskiej na okres po 2010 roku. Proces ten rozpocznie się od ogólnego przeglądu zrewidowanej strategii lizbońskiej w ramach prezydencji szwedzkiej; będzie to przygotowaniem decyzji, które zostaną podjęte wiosną 2010 r. w okresie prezydencji hiszpańskiej.

Pełne oddziaływanie planu naprawy gospodarczej będzie widoczne dopiero w nadchodzących miesiącach, jednak pierwsze oznaki są pozytywne – zarówno w kontekście rozmiaru zastosowanych bodźców, jak i kierunku podjętych reform.

– Większość państw członkowskich już przyjęła środki polegające na wprowadzeniu pakietów bodźców fiskalnych lub zapowiedziała ich wprowadzenie, osiągając ogólny cel na poziomie 1,5 % PKB Unii. Biorąc pod uwagę skutki automatycznych stabilizatorów, dla potrzeb odnowy gospodarczej udostępniono wsparcie fiskalne na poziomie około 3,3 % PKB. Jest to ponad 400 mld EUR, co stanowi ogromny impuls dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

– Większość środków podejmowanych przez państwa członkowskie jest ukierunkowana na stymulację popytu, środki te są w większości zgodne z celami długoterminowymi, takimi jak podnoszenie kwalifikacji, zachęcanie do podejmowania inwestycji w obszarze innowacji, promowanie szybkiego Internetu, odnawianie istniejącej infrastruktury transportowej i energetycznej.

– Komisja zapewniła, że opracowując środki wspierające popyt, państwa członkowskie mogą w pełni korzystać z elastyczności, która jest możliwa dzięki obowiązującym przepisom wspólnotowym. Komisja zaprezentowała na przykład niedawno wskazówki dotyczące środków dla przemysłu motoryzacyjnego, które mają być pomocą dla państw członkowskich w udzielaniu wsparcia na restrukturyzację tego sektora.

Dzięki jednolitemu rynkowi wszystkie państwa członkowskie będą odnosić pośrednie i bezpośrednie korzyści z zamówień na towary i usługi, które będą składane w efekcie tego pakietu bodźców. Państwa członkowskie powinny zwrócić szczególna uwagę na maksymalizację pozytywnego oddziaływania jednolitego rynku, który jest i będzie siłą napędową dobrobytu gospodarczego i społecznego oraz procesu tworzenia miejsc pracy w UE.

W tym celu działania państw członkowskich zmierzające do wsparcia gospodarki realnej powinny być opracowywane w oparciu o następujące **zasady**:

- Utrzymanie **otwartego** rynku wewnętrznego, kontynuacja działań na rzecz usuwania istniejących barier, zapobieganie tworzeniu nowych.

- Dopilnowanie, aby **nie występowała dyskryminacja**; w tym celu towary i usługi z innych państw członkowskich należy traktować zgodnie z przepisami UE oraz zasadami zawartymi w traktacie UE.

- Skierowanie działań interwencyjnych na nasze **długoterminowe cele polityczne:** przyspieszenie zmian strukturalnych, rozwijanie konkurencyjności w dłuższej perspektywie, podjęcie kluczowych wyzwań, takich jak stworzenie gospodarki niskoemisyjnej.

- Należy w pełni uwzględnić kluczowe znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw, stosując zasadę „najpierw myśl na małą skalę."

- Wymiana informacji i najlepszych praktyk dla **zmaksymalizowania ogólnego pozytywnego oddziaływania** dzięki osiągnięciu efektu skali.

- Koncentrowanie wysiłków i opracowywanie środków w taki sposób, aby umożliwiały one **wzajemne potęgowanie efektów** działań podejmowanych przez poszczególne państwa członkowskie. W tym kontekście kluczowe jest wzmocnienie współpracy na płaszczyźnie europejskiej.

- Odpowiedzialne korzystanie z elastyczności, którą umożliwia odnowiony pakt stabilności i wzrostu; dzięki temu możliwe będzie jak najszybsze **przywrócenie deficytów budżetowych do stanu niezbędnego do zagwarantowania długoterminowej stabilności finansów publicznych**, przy jednoczesnym eliminowaniu przyczyn leżących u źródeł zakłóceń równowagi makroekonomicznej.

- Utrzymywanie **otwartego** rynku jednolitego dla **naszych partnerów handlowych** i przestrzeganie zobowiązań międzynarodowych, szczególnie tych, które zostały podjęte w ramach WTO.

Zgodnie z europejskim planem naprawy gospodarczej państwa członkowskie muszą teraz dopilnować, aby pakietom bodźców fiskalnych towarzyszyły przyspieszone reformy strukturalne w obszarach, które zostały wymienione w zaleceniach indywidualnych dla poszczególnych państw określonych w strategii lizbońskiej. Jest to najlepszy sposób na zagwarantowanie możliwie najwyższej efektywności kosztowej wydatków i zwiększenie potencjału wzrostu w przyszłości; rozwiązanie to jest ponadto najmniej szkodliwe dla długoterminowych perspektyw fiskalnych na przyszłość. Niezwykle istotne jest, by Europa również wykorzystała możliwości, jakie stworzył obecny kryzys, i aby wyszła z niego lepiej przygotowana do podejmowania wyzwań nowej gospodarki światowej, ukierunkowanej na technologie niskoemisyjne, innowacyjność, technologie informacyjno-komunikacyjne oraz podnoszenie kwalifikacji.

Komisja regularnie będzie monitorować postępy i w odpowiednich terminach składać sprawozdania na kolejne posiedzenia Rady Europejskiej. Komisja zamierza również rozpocząć przygotowania strategii lizbońskiej na okres po 2010 r., uwzględniając rezultaty europejskiego planu naprawy gospodarczej.

4. WSPARCIE LUDNOŚCI W OKRESIE KRYZYSU

Obecnie następuje spotęgowanie oddziaływania spowolnienia gospodarczego na gospodarstwa domowe i pracowników. Sytuacja na rynku pracy, która była bardzo dobra w minionych latach, ulega szybkiemu i znacznemu pogorszeniu. Komisja przewiduje, że w ciągu nadchodzących dwóch lat wzrost zatrudnienia będzie wykazywał wartości ujemne. Przewiduje się gwałtowny wzrost bezrobocia. Sytuacja ta prezentuje się różnie w zależności od państw członkowskich, jednak zgodnie z oczekiwaniami ogólne zatrudnienie spadnie w tym roku o 1,6 % – co stanowi około 3,5 miliona miejsc pracy, zaś bezrobocie w UE może osiągnąć 10 % w 2010 r.

Niektóre korekty na rynku pracy stanowią odzwierciedlenie skutecznych reform strukturalnych przeprowadzonych w przeszłości. Ich podjęcie powinno przyczynić się do szybszej poprawy w momencie ponownego ożywienia gospodarki, jednak jasne jest, że skutki krótkoterminowe będą bardzo bolesne. W największym stopniu ucierpią najprawdopodobniej ludzie młodzi, pracownicy zatrudnieni w oparciu o umowy krótkoterminowe oraz pracownicy migrujący.

4.1. Złagodzenie społecznych kosztów kryzysu

W większości państw członkowskich wprowadzono środki na rzecz zatrudnienia oraz środki z zakresu polityki społecznej, które mają na celu udzielenie społeczeństwu wsparcia i złagodzenie społecznych kosztów kryzysu. Państwom członkowskim przypada główna rola w pokonywaniu tych wyzwań, jednak polityka europejska może wpłynąć na zwiększenie pozytywnych skutków tych zmagań, ułatwiając państwom członkowskim opracowywanie i wdrażanie skutecznych środków stanowiących reakcję na wyzwania związane z zatrudnieniem oraz spójnością społeczną.

Państwa członkowskie skoncentrowały swoje środki na czterech, obszernych celach priorytetowych:

- środki zmierzające do **utrzymania istniejących miejsc pracy:** dodatki za pracę w niepełnym wymiarze godzin, ograniczenie składek na ubezpieczenie społeczne, subsydia płacowe oraz wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw;

- środki zmierzające do **zapewnienia szybkiej (re)integracji na rynku pracy:** szkolenia zawodowe i wsparcie dla osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, zmiany w zasiłkach chorobowych i z tytułu niepełnosprawności, nowe zasady dotyczące uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych;

- środki zmierzające do **wsparcia osób zagrożonych szczególnie trudnej sytuacji:** zwiększenie dochodów i płac minimalnych, rozszerzenie grupy osób otrzymujących zasiłek dla bezrobotnych oraz wydłużenie czasu wypłacania zasiłku, wyższe zasiłki mieszkaniowe i rodzinne, ulgi podatkowe lub zwolnienia z podatku, a także środki przeciwko nadmiernemu zadłużeniu lub zajęciu mienia;

- środki zmierzające do **wzmocnienia ochrony socjalnej, inwestycje w infrastrukturę socjalną i ochronę zdrowia:** inwestycje w mieszkalnictwo, szpitale, podstawową opiekę medyczną, infrastrukturę opieki długoterminowej i szkoły oraz działania w celu udzielenia funduszom emerytalnym wsparcia w realizacji ich długoterminowych zobowiązań.

Wpływ kryzysu na zatrudnienie i skutki społeczne kryzysu cały czas postępują; okazały się one poważniejsze niż przewidywano w momencie podejmowania większości początkowych działań. Należy zatem zwiększyć wysiłki na wszystkich płaszczyznach, zmierzając do rozwiązania problemu bezrobocia oraz do dostosowania i zmodernizowania systemów pomocy socjalnej, opieki zdrowotnej i systemów publicznej opieki zdrowotnej. Wsparcie związane z dochodami w powiązaniu z aktywnymi środkami wpłynie na stymulację popytu, ułatwi powrót do pracy i zapobiegnie wykluczeniu społecznemu.

W celu udzielenia wsparcia państwom członkowskim w ich dążeniach do pokonania skutków kryzysu i wdrożenia środków naprawczych, zwiększa się zakres dostępnych instrumentów finansowych. Odnowienie **Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji**[8] pozwoli na szybkie uruchomienie środków w celu udzielenia pomocy pracownikom, których dotknęły znaczące redukcje zatrudnienia, a także ich otoczeniu.

Dzięki bieżącym programom realizowanym w ramach **Europejskiego Funduszu Społecznego** każdego roku wsparcie otrzymuje 9 milionów pracowników; tylko w 2009 r. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego dostępnych jest 10,8 mld EUR w dotacjach. Środki funduszu mogą być wykorzystane w odpowiedzi na potrzeby powstałe w związku z kryzysem, np. w celu lepszego powiązania popytu na siłę roboczą oraz podaży siły roboczej, udzielenia wsparcia inicjatywom podejmowanym wspólnie przez partnerów społecznych, promowania innowacji społecznych i partnerstw na rzecz zatrudnienia czy też rozwijania publicznych służb zatrudnienia. Uproszczenie zasad obowiązujących w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Społecznego[9] pozwoli na natychmiastowe zwiększenie kwoty zaliczek o 1,8 mld EUR. We wszystkich przypadkach, w których występuje potrzeba dostosowania programowania Europejskiego Funduszu Społecznego do potrzeb powstałych w wyniku kryzysu, Komisja zapewni jak najszybsze wprowadzenie zmian w programie.

Dalsze środki na rzecz zwiększenia zatrudnienia muszą być dostosowane przez państwa członkowskie – we współpracy z partnerami społecznymi – do specyficznych warunków gospodarczych i sytuacji na rynku pracy w poszczególnych państwach członkowskich. Jednocześnie ważne jest, aby pozostawały one w zgodzie z wymaganiami długoterminowych reform strukturalnych. Środki te powinny przyspieszyć długoterminowy proces restrukturyzacji sektorów, które zostały najbardziej dotknięte w wyniku kryzysu, poprawić ich konkurencyjność oraz zwiększyć wartość kapitału ludzkiego. Powinny również pomóc w zmaganiach z wyzwaniami długoterminowymi, takimi jak oddziaływanie demograficznego starzenia się na podaż siły roboczej, czy też wykorzystanie możliwości oferowanych przez gospodarkę niskoemisyjną.

Aby zmaksymalizować pozytywne oddziaływanie podejmowanych działań oraz wspólnie podjąć bezprecedensowe wyzwania, jakie niesie ze sobą kryzys, Komisja będzie promować korzystanie z wspólnych doświadczeń oraz wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi.

Poniższe **elementy** mogą pomóc państwom członkowskim w opracowaniu odpowiednich i skutecznych środków:

– **Utrzymanie zatrudnionych pracowników**, zwłaszcza poprzez udzielanie finansowego wsparcia na tymczasowe umowy o pracę w ruchomych godzinach pracy. Tymczasowe

[8] COM(2008) 867 z 16.12.2008.
[9] COM(2008) 813 z 26.11.2008

dopasowanie godzin pracy („niepełny wymiar godzin”) do potrzeb produkcji może okazać się istotnym źródłem elastyczności siły roboczej. Dzięki zapobieganiu masowym redukcjom miejsc pracy możliwe jest ograniczenie społecznych skutków kryzysu, zaoszczędzenie znaczących kosztów, które firmy ponoszą w związku ze zwalnianiem i (ponownym) zatrudnianiem pracowników, a także przeciwdziałanie utracie kapitału ludzkiego o szczególnej wartości dla poszczególnych firm. Istnieje potrzeba połączenia takich działań ze środkami na rzecz zwiększania szans na zatrudnienie i naprowadzania pracowników na nowe miejsca pracy oraz umożliwiania im skorzystania z nowych możliwości w momencie ożywienia gospodarki. Należy skoordynować te działania, aby zapobiec ich negatywnemu oddziaływaniu w innych państwach członkowskich.

– **Lepsze aktywizowanie** osób najbardziej dotkniętych skutkami spowolnienia gospodarczego oraz **udostępnianie im odpowiedniego wsparcia związanego z dochodami**; w tym celu należy w możliwie najszerszym stopniu wykorzystać świadczenia z tytułu ochrony socjalnej, zgodnie z modelem elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (flexicurity). W państwach, w których ubezpieczenie na wypadek bezrobocia jest ściśle ograniczone czasowo, należy rozważyć tymczasowe rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej – czy to w odniesieniu do wysokości zasiłku, czy to w odniesieniu do osób uprawnionych, a także poprawienie przepisów o dochodach minimalnych. Nienaruszone powinny pozostać zachęty ułatwiające powrót do pracy, zaś grupy znajdującej się w trudnej sytuacji należy wspierać zgodnie ze strategią aktywnej integracji.

– **Inwestowanie w działania z zakresu przekwalifikowania oraz podnoszenia kwalifikacji**, szczególnie w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w krótkim wymiarze czasu oraz w sektorach, które znajdują się w recesji. Należy priorytetowo potraktować szkolenia, które ukierunkowane są na przyszłe potrzeby rynków pracy, związane np. z proekologicznymi miejscami pracy. Istotne jest zatem zachęcanie do uwzględniania umiejętności, które mogą się okazać niezbędne w przyszłości. Należy zachęcać służby ds. zatrudnienia do podejmowania problemu rosnącego bezrobocia.

– **Ograniczenie bezpośredniego wpływu kryzysu finansowego na osoby indywidualne** poprzez zastosowanie szczególnych środków zapobiegających nadmiernemu zadłużeniu oraz utrzymaniu dostępu do usług finansowych. W państwach, których systemy emerytalne w większym stopniu opierają się na prefinansowaniu, niezbędne będzie regeneracja funduszy emerytalnych, co zabezpieczy bieżące i przyszłe dochody emerytów.

– **Zapewnienie swobodnego przepływu pracowników** w ramach jednolitego rynku, które będzie źródłem nowych możliwości. Dzięki temu można pokonać problem dysproporcji między kwalifikacjami a potrzebami rynku pracy, również w okresie spowolnienia gospodarczego. W tym kontekście dyrektywa dotycząca delegowania pracowników służy ułatwieniu swobodnego przemieszczania się pracowników w ramach transgraniczych umów o świadczenie usług, jednocześnie skutecznie zapobiegając dumpingowi socjalnemu. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi oraz partnerami społecznymi nad wspólną interpretacją tej dyrektywy, tak aby dopilnować, iż jej praktyczne zastosowanie – a w szczególności administracyjna współpraca między państwami członkowskimi – będzie przebiegać zgodnie założeniami.

– Uwzględnienie **środków dodatkowych**, takich jak obniżenie pozapłacowych kosztów pracy dla pracowników o niskich kwalifikacjach. Działania z zakresu kształtowania płac oraz środki fiskalne powinny uwzględniać pozycje konkurencyjną danego pastwa członkowskiego oraz wzrost wydajności.

– Należy zapewnić odpowiednie wsparcie, umożliwiające pokonanie problemu **bezrobocia osób młodych** oraz osób przedwcześnie porzucających naukę. W przypadku osób młodych okres, w którym pozostają bez pracy, jednocześnie nie kontynuując nauki, może mieć długotrwałe skutki. W związku z tym, że dzisiejsi studenci kontynuują zdobywanie kwalifikacji, zaś zwolnieni pracownicy pragną się przekwalifikować, państwa członkowskie powinny przygotowywać się do zwiększonego popytu na kształcenie i szkolenia, a wręcz zachęcać do zwiększenia tego popytu. W tym kontekście już dzisiaj można uwzględniać przyszłe potrzeby rynku pracy, związane z sektorami, które będą się rozwijać, takimi jak np. „proekologiczne miejsca pracy".

– Zintegrowanie działań zmierzających do poprawy prawodawstwa obowiązującego w zakresie ochrony zatrudnienia w ramach **modelu elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (flexicurity)**, tak by objąć wszystkie elementy i umożliwić ograniczenie segmentacji oraz poprawę funkcjonowania rynków pracy.

4.2. Europejski szczyt w sprawie zatrudnienia

Skoordynowane podejście europejskie może zintensyfikować efekt wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie w celu sprostania wyzwaniom związanym z zatrunnieniem, pozwalając jednocześnie uniknąć zakłóceń konkurencji. Europejski szczyt w sprawie zatrudnienia, który odbędzie się w maju, będzie stanowił okazję do dokonania bilansu sytuacji oraz porozumienia się odnośnie do konkretnych działań w przyszłości. Szczyt zostanie przygotowany razem z partnerami społecznymi i będzie opierał się na postępach osiągniętych na przestrzeni minionego roku w zakresie odnowionego programu społecznego.

Podczas szczytu należy dążyć do osiągnięcia trzech celów:

– Spotkania na szczycie powinny przyczynić się do przyspieszenia procesu odnowy poprzez skoncentrowanie się na reformie strukturalnej, zmierzającej do stworzenia bardziej elastycznych i bezpiecznych rynków pracy, sprzyjających integracji społecznej.

– Na szczycie powinno zostać osiągnięte porozumienie w sprawie wspólnego podejścia do kwestii zmniejszenia skutków społecznych kryzysu.

– Szczyt powinien zaowocować nowym porozumieniem z partnerami społecznymi i zainteresowanymi podmiotami odnośnie do tego, w jaki sposób zmodernizować politykę społeczną, tak aby korzyści odnieśli zarówno pracodawcy, jak i pracownicy.

W szczególności należy skoncentrować się na środkach przeciwdziałających bezrobociu, z naciskiem na zintegrowanie na rynku pracy ludzi młodych i pracowników w trudnej sytuacji. Podczas szczytu należy przyjrzeć się temu, w jaki sposób polityka UE może jeszcze lepiej wesprzeć wysiłki państw członkowskich, w szczególności reagując na strukturalne słabości na rynkach pracy, zgodnie z zaleceniami strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Szczyt zostanie przygotowany wspólnie z partnerami społecznymi oraz w porozumieniu z wszystkimi zainteresowanymi podmiotami. W celu zgromadzenia istotnych tematów do poruszenia podczas szczytu oraz przygotowania możliwych rezultatów, Komisja zorganizuje szereg warsztatów w kilku różnych państwach członkowskich, tak aby umożliwić spotkanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego, partnerami społecznymi oraz organizacjami pozarządowymi. Będzie to uzupełnieniem nieustannej wymiany, jaką Komisja prowadzi – w ramach europejskiego

dialogu społecznego – z państwami członkowskimi oraz z partnerami społecznymi. Ten obszerny i otwarty proces przygotowawczy powinien posłużyć jako solidna podstawa dla stworzenia ambitnego, uzgodnionego stanowiska, będącego podsumowaniem szeregu konkretnych wyników osiągniętych podczas majowego szczytu.

5. PROMOWANIE ŚWIATOWEJ ODNOWY GOSPODARCZEJ: WKŁAD EUROPEJSKI W SZCZYT GRUPY G-20

Obecny kryzys jest kryzysem o zasięgu ogólnoświatowym. Zasięg oraz tempo, w jakim uderzenie w jeden rynek finansowy o istotnym znaczeniu dla całego systemu, wpłynęło na system finansowy i przeniosło się na gospodarki realne na całym świecie, dowiodły, jak bardzo świat jest od siebie współuzależniony.

UE odgrywała czołową rolę w kreowaniu przekonania, iż niezbędne są rozwiązania o zasięgu światowym. Podczas szczytu grupy G-20 w Waszyngtonie w listopadzie 2008 r. uzgodniono – w oparciu o inicjatywę UE – plan działań, zmierzający do odnowienia międzynarodowej struktury finansowej w celu zaktualizowania jej w stosunku do rzeczywistości związanej z globalizacją.

UE powinna w dalszym ciągu reprezentować wspólne stanowisko podczas szczytu grupy G-20 w Londynie w dniu 2 kwietnia. Biorąc pod uwagę nasze długoletnie i pomyślne doświadczenia na polu integracji rynku regionalnego oraz skutecznego tworzenia instytucji, możemy być partnerem silnym i wpływowym.

Jako że działania związane z wdrożeniem europejskiego planu naprawy gospodarczej nabierają tempa, Unia Europejska jest – dzięki ambitnej reformie europejskich rynków finansowych – w szczególnie dobrej pozycji, umożliwiającej jej objęcie czołowej roli na etapie przedstawiania propozycji kontentych rozwiązań, które mogą przynieść skuteczne rezultaty na płaszczyźnie globalnej.

Wysiłki te powinny pozostawać w zgodzie z potrzebą globalnych rozwiązań w obszarze zmian klimatu. Nowe możliwości dla wzrostu – nie tylko w Europie, ale również na całym świecie – powstaną w wyniku przekształcenia gospodarki w gospodarkę opartą na technologiach niskoemisyjnych. Londyński szczyt powinien zatem zaowocować ponownym potwierdzeniem zaangażowania jego uczestników w realizację ambitnego celu, jakim będzie wynik negocjacji ONZ w sprawie zmian klimatu, które odbędą się w Kopenhadze w grudniu 2009 r.

Powinniśmy ponadto dopilnować, aby efektem szczytu w Londynie były jasne informacje odnośnie do potrzeby utrzymania otwartych rynków światowych. Na całym świecie istnieje wprawdzie przekonanie, że doświadczenia w przeszłości dowiodły, iż protekcjonizm w okresie recesji może mieć katastrofalne skutki. Mimo to w poszczególnych państwach mogą pojawić się silne naciski, zmierzające do wprowadzenia restrykcyjnych środków. Zasadnicze znaczenie ma powstrzymanie takiego zagrożenia za sprawą jednoznacznego przesłania.

Oddziaływanie kryzysu jest odczuwalne również w państwach będących potencjalnymi kandydatami do UE oraz w państwach sąsiadujących z UE. Komisja w dalszym ciągu pragnie współpracować z europejskimi i międzynarodowymi instytucjami finansowymi, aby wspierać ich równowagę ekonomiczną oraz rozwój. Komisja z zadowoleniem przyjęła plan działań, opracowany przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Europejski Bank Inwestycyjny

oraz Bank Światowy, przewidujący udzielenie pomocy bankom i wsparcie systemów kredytowania w gospodarkach niektórych państw Europy Środkowo-Wschodniej.

I wreszcie, biorąc pod uwagę daleko idące skutki kryzysu światowego oraz spowodowaną nim recesję w państwach rozwijających się, musimy podtrzymać nasze zaangażowanie w udzielanie tym państwom wsparcia w okresie kryzysu, tak aby mogły pokonać ubóstwo i osiągnąć zrównoważony wzrost gospodarczy. Wspieranie tych państw w realizacji milenijnych celów rozwoju ma zasadnicze znaczenie dla światowej odnowy gospodarczej i przywrócenia zrównoważonej i otwartej gospodarki.

UE musi przestrzegać swoich zobowiązań podjętych w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej, tak aby ta pomoc – a także pozostałe środki będące do dyspozycji – mogły zostać wykorzystane w celu stymulowania wzrostu, inwestycji, wymiany handlowej oraz tworzenia miejsc pracy. Za pośrednictwem różnych narzędzi, jakie są do dyspozycji Komisji, państw członkowskich oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego, UE powinna skoncentrować się na działaniach w sektorach takich jak rolnictwo, zmiany klimatu oraz infrastruktura, w których można osiągnąć bezpośredni efekt antycykliczny. Wysiłkom tym powinno towarzyszyć silne poczucie odpowiedzialności państw rozwijających się, przekładające się na zapewnienie odpowiedniego ładu makroekonomicznego i fiskalnego.

Podczas **szczytu w Londynie** UE powinna – zgodnie z podejmowanymi obecnie decyzjami wewnętrznymi – dążyć do porozumienia w sprawie szeregu konkretnych rezultatów. W wyniku spotkań na szczycie powinny pojawić się zdecydowane obietnice dotyczące zaangażowania w **poprawę globalnego systemu finansowego i globalnych ram prawnych**, tak aby wszystkie istotne podmioty oraz wszystkie rodzaje instrumentów finansowych podlegały odpowiednim przepisom oraz odpowiedniemu nadzorowi; w tym celu niezbędne jest:

– **Zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności:** Należy poprawić bankowe zasady ostrożności oraz standardy rachunkowości – poprzez uwzględnienie w nich mechanizmów antycyklicznych oraz odpowiednie podejście do wartości godziwej. Wymagania stawiane wobec kapitału banków powinny być lepszym odzwierciedleniem zagrożeń dla płynności oraz określać kierunkek, w którym skierowane zostaną bodźce dla sekurytyzacji. Należy ulepszyć struktury zarządzania w Radzie Międzynarodowych Standardów Rachunkowosci.

– **Działanie na rzecz prawidłowo działających uregulowań prawnych:** Uregulowania prawne i nadzór, a w szczególności standardy ostrożności Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego, powinny zostać rozszerzone na wszystkie podmioty mające znaczenie dla systemu – fundusze *hedgingowe*, fundusze *private equity* oraz inne instytucje kredytowe, które podjegają regulacji. Należy przedstawić szczególnie wysokie wymagania agencjom ratingowym, co zapewni jakość oraz przejrzystość ratingów oraz zapobiegnie sytuacjom, w którym stają się one przedmiotem konfliktu interesów. Należy na nowo określić politykę wynagrodzeń, tak aby uniknąć krótkoterminowego podejmowania nadmiernego ryzyka, oraz aby móc objąć ją nadzorem.

– **Promowanie integralności na rynkach finansowych:** Należy stworzyć zestawienie krajów, których wymiar sprawiedliwości nie podejmuje współpracy, a także zestaw wspólnych środków do wykorzystania w kontaktach z takimi krajami, dotyczących

nadzoru, przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowania terroryzmu oraz opodatkowania. Należy odradzać bankom prowadzenie działalności w rajach podatkowych [10] ze względu na zwiększone wymagania w zakresie ostrożności oraz bardziej restrykcyjne przepisy dotyczące przejrzystości. Zasady dotyczące przetrzymywania oraz przekazywania papierów wartościowych będących w posiadaniu instytucji pośredniczących powinny zostać ujednolicone na płaszczyźnie globalnej.

– **Wzmocnienie współpracy międzynarodowej w zakresie nadzoru:** Należy powołać światowe kolegia organów nadzoru i nadać im określone uprawnienia, których potrzebują aby skutecznie działać. Organy nadzoru powinny wymieniać dobre praktyki i działać na rzecz globalnego ujednolicenia praktyk.

– Przed szczytem, który odbędzie się w dniu 2 kwietnia, należy rozszerzyć **Forum Stabilności Finansowej**, tak aby skupiło ono również wszystkie najważniejsze kraje o gospodarkach wschodzących oraz Komisję Europejską.

– **Reforma sposobu zarządzania międzynarodowymi instytucjami finansowymi:** Podczas londyńskiego szczytu powinno nastąpić porozumienie odnośnie do harmonogramu dalszych reform dotyczących zarządzania Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW) oraz Bankiem Światowym. Należy dokonać przeglądu systemu obsadzania najwyższych stanowisk w tych dwóch instytucjach.

– **Wzmocnienie Międzynarodowego Funduszu Walutowego:** Państwa członkowskie powinny zaprezentować wspólny wkład w tymczasowe podwojenie zasobów MFW. MFW powinien wzmocnić swój nadzór, dokładniej zajmując się kwestiami sektora finansowego, zwiększając wielostronny nadzór oraz gwarantując wielostronne konsultacje włącznie z należytym odwróceniem zakłóceń światowej równowagi. Należy pogłębiać współpracę z FSF i wspólnie tworzyć skuteczne mechanizmy wczesnego ostrzegania. Członkowie FSF oraz inne państwa, które mają znaczenie dla funkcjonowania systemu, powinny być poddawane regularnym ocenom przez MFW; należy przy tym określać słabe strony i uwzględniać je w mechanizmach wczesnego ostrzegania; Reformy powinny obejmować wewnętrzne procedury i gwarantować uwzględnienie kluczowych wyników nadzoru MFW w pracach Międzynarodowej Komisji Monetarnej i Finansowej.

– **Rozwój Banku Światowego oraz regionalnych banków rozwoju:** Banki powinny zająć się wdrażaniem narzędzi będących do ich dyspozycji w sposób elastyczny, tak aby poprzez pomoc na wczesnym etapie złagodzić skutki kryzysu, w szczególności w odniesieniu do społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji. Dla potrzeb ich działalności należy zapewnić odpowiednie źródła finansowania.

Państwa uczestniczące w szczycie powinny potwierdzić **wsparcie na rzecz zrównoważonego wzrostu na rynkach światowych**; wsparcie to jest możliwe dzięki:

– **Działaniu na rzecz światowej odnowy gospodarczej poprzez nieustanną międzynarodową koordynację środków fiskalnych** i ich faktycznego oddziaływania. UE realizuje swoją część zadań w ramach światowych starań o przywrócenie wzrostu godspodarczego. Międzynarodowa współpraca powinna zagwarantować, że bieżące środki fiskalne są zgodne z długoterminową równowagą fiskalną. Powinny one ponadto

[10] Komisja przedstawi niedługo wnioski w sprawie wymiany informacji oraz przejrzystości w kwestiach podatkowych na terenie UE oraz w kontaktach z krajami trzecimi.

umożliwić wystarczający poziom inwestycji w ramach polityki długoterminowej, obejmującej sektory takie jak innowacje, edukacja, wydajność energetyczna oraz gospodarka niskoemisyjna. Kiedy rozpocznie się odnowa gospodarcza, konieczne będzie dokonanie prawidłowego i skoordynowanego odwrócenia bodźców makroekonomicznych.

– **Promowanie otwartego handlu** jako uzupełnienia bodźca fiskalnego. Państwa grupy G-20 powinny dążyć do dalszego otwierania rynku światowego. Kluczowe znacznie ma szybkie zamknięcie rundy dauhańskiej w oparciu o istniejące dokumenty negocjacyjne w obszarze rolnictwa oraz towarów przemysłowych. Podczas szczytu londyńskiego należy potwierdzić silne wspólne stanowisko, sprzeciwiające się polityce protekcjonistycznej, zgodnie z porozumieniem o jej niestosowaniu, uzgodnionym w Waszyngtonie oraz skutecznym mechanizmem monitorowania, stworzonym w ramach Światowej Organizacji Handlu. Partnerzy z grupy G-20 powinni dać wyraz swojemu zdeterminowaniu we wdrażaniu tych zobowiązań na możliwie najwyższym szczeblu politycznym.

– Uruchomienie **wielostronnej inicjatywy na rzecz finansowania handlu**, która stanowiłaby wsparcie wysiłków Grupy Banku Światowego oraz innych znaczących wielostronnych agencji na rzecz rozwoju na etapie rozszerzania działalności w zakresie finansowania handlu.

– **Promowanie rozwoju globalnego** jako element przezwyciężenia kryzysu światowego i podstawa do utrzymania pokoju i stabilności na całym świecie. Podczas szczytu w Londynie powinno nastąpić potwierdzenie zaangażowania we wsparcie wysiłków państw rozwijających się, zmierzających do generowania wzrostu oraz zwalczania ubóstwa, w szczególności poprzez realizację milenijnych celów rozwoju. Dla przyspieszenia aktywnego uczestnictwa państw rozwijających się w handlu międzynarodowym, grupa G-20 powinna wywiązać się ze swich zobowiązań pomocy na rzecz wymiany handlowej i zapewnić najsłabiej rozwiniętym państwom bezcłowy i bezkontyngentowy dostęp do swoich rynków.

6. PODSUMOWANIE

W niniejszym komunikacie zaprezentowano, w jaki sposób Unia Europejska może opierać się na działaniach, które zostały już podjęte w celu pokonania kryzysu finansowego i gospodarczego. UE rozpoczyna właśnie w nowy etap wdrażania swojego planu naprawy gospodarczej; niezbędna jest przy tym skuteczna koordynacja podejmowanych środków, tak aby istniała pewność, iż przynoszą one możliwie najlepsze skutki, nosiąc pomoc przedsiębiorstwom, gospodarstwom domowym i społeczeństwom na terenie Europy. Niniejszy komunikat jest odzwierciedleniem dyskusji, przeprowadzonej przez szefów państw lub rządów w dniu 1 marca 2009 r.; podkreślono w nim, że droga do naprawy gospodarczej będzie łatwiejsza, gdy środki podejmowane przez jedno państwo członkowskie będą opracowywane tak, aby powodować ożywienie gospodarcze w pozostałych państwach. Skuteczna koordynacja sprawi, że jednolity rynek stanie się „odskocznią” dla naprawy gospodarczej.

Komisja wzywa Radę Europejską, aby podczas swojego wiosennego posiedzenia:

- potwierdziła istnienie potrzeby nowego pakietu reform sektora finansowego włącznie z nowymi ramami nadzoru dla sektora finansowego UE – w oparciu o wyniku grupy pod przewodnictwem Jacquesa De Larosière, oraz aby podjęła decyzje odnośnie do głównych elementów nowych ram podczas czerwcowego posiedzenia Rady Europejskiej – w oparciu

o dalsze propozycje Komisji; wezwała Radę oraz Parlament Europejski do priorytetowego potraktowania kwestii przyjęcia wniosków w sprawie regulacji w zakresie usług finansowych, które zostaną przedłożone przez Komisję w nadchodzących miesiącach;

- wezwała państwa członkowskie do tego, aby – kiedy tylko sytuacja gospodarcza pozwoli – podjęły działania niezbędne dla zapewnienia długoterminowej stabilności finansowej, zgodnie ze zaktualizowanym paktem stabilności i rozwoju;

- wezwała państwa członkowskie do przyspieszenia wdrażania ich krajowych planów naprawy oraz reform strukturalnych;

- wezwała państwa członkowskie do tego, aby na etapie opracowywania i wdrażania środków zmierzających do wzmocnienia gospodarki realnej zastosowały wspólne zasady określone w rozdziale 3.2;

- wezwała państwa członkowskie do udzielania skutecznego wsparcia społeczeństwu w okresie kryzysu, w oparciu o elementy działań przedstawionych w niniejszym komunikacie;

- zatwierdziła proces przygotowań do europejskiego szczytu w sprawie zatrudnienia w maju;

- przyjęła wspólne stanowisko europejskie na szczyt HG-20 w Londynie.